

הַלְבוֹת רוֹצֵחַ וְשֹׁמֵרֵת נַפֶּשׁ פֶּרֶק י

א. אֵין דִּין עֲגָלָה עֲרוּפָה נוֹהֵג אֲלֵא בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן. עֲגָלָה עֲרוּפָה, בֵּת שְׁתֵּי שָׁנִים אוֹ פָּחוֹת; אֲבָל אִם הִיתָה בֵּת שְׁתֵּי שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד, פְּסוּלָהּ. וַאֲיֵן הַמוֹמִין פּוֹסְלִין בָּהּ; וְאִף עַל פִּי כֵן אִם הִיתָה טְרֵפָה, פְּסוּלָהּ "כַּפְּרָה" (רֹאֵה דְבָרִים כ"א, ח) נֹאמֵר בָּהּ כִּקְדָּשִׁים.

ב. כָּל הָעֲבוֹדוֹת פּוֹסְלוֹת אֶת הָעֲגָלָה, כִּמּוֹ שְׁפוֹסְלִין בַּכֶּפֶר אֲדָמָה שֶׁנֹּאמֵר "אֲשֶׁר לֹא-עֲבַד בָּהּ, אֲשֶׁר לֹא-מִשְׁכָּה, בְּעַל" (דְּבָרִים כ"א, ג). וְלָמָּה נֹאמֵר "עַל" מֵאַחֵר שֶׁנֹּאמֵר "אֲשֶׁר לֹא-עֲבַד בָּהּ" שֶׁהוּא כּוֹלֵל הָעַל עִם שְׂאֵר עֲבוֹדוֹת שֶׁהָעַל פּוֹסֵל בֵּין בְּשַׁעַת מְלָאכָה, בֵּין שְׁלֹא בְּשַׁעַת מְלָאכָה: כִּיּוֹן שֶׁמִּשְׁכָּה בְּעַל טֶפַח נִפְסָלָה, אִף עַל פִּי שְׁלֹא חָרַשׁ בָּהּ וְלֹא עָשָׂה בָּהּ מְלָאכָה. וְשְׂאֵר עֲבוֹדוֹת, אֵינָן פּוֹסְלִין אֲלֵא עַד שַׁעַת מְלָאכָה.

ג. כָּל מְלָאכָה שֶׁהִיא לְצַרְפָּה, כְּגוֹן שְׁפָרַס טְלִיתוֹ עָלֶיהָ מִפְּנֵי הַזְבוּבִים אֵינָה פּוֹסְלָה; וְכָל שֶׁהוּא שְׁלֹא לְצַרְפָּה, כְּגוֹן שְׁפָרַס טְלִיתוֹ עָלֶיהָ לְנִשְׂאָה פְּסוּלָהּ. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזָה, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּהַלְבוֹת פָּרָה אֲדָמָה.

ד. אֵין עוֹרְפִין אֶת הָעֲגָלָה אֲלֵא בַּיּוֹם, לְפִי שֶׁנֹּאמֵר בָּהּ "כַּפְּרָה" (רֹאֵה דְבָרִים כ"א, ח) כִּקְדָּשִׁים; וְכָל הַיּוֹם כָּשֶׁר לְעִרְיַת הָעֲגָלָה. וַאֲיֵן עוֹרְפִין שְׁתֵּי עֲגָלוֹת כְּאַחַת, שְׂאֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת חֻבְלוֹת חֻבְלוֹת.

ה. עֲגָלָה עֲרוּפָה אֲסוּרָה בַּהֲנִיָּה, וְנִקְבְּרַת בְּמָקוֹם עִרְיַתָּהּ. וּמִשְׁתִּירָד לְנַחַל תֹּאסֵר בַּהֲנִיָּה, אִף עַל פִּי שֶׁעֲדִין לֹא נִעְרְפָה; וְאִם יָמָתָה אוֹ נִשְׁחָטָה אַחֵר יִרְדָּתָה הָרִי זֶה אֲסוּרָה בַּהֲנִיָּה, וְתִקְבֵּר.

ו. נִמְצְאוּ עֲדִיָּה זֹמָמִין, הָרִי זֶה מִתְּרַת בַּהֲנִיָּה. כִּיּוּצָד: כְּגוֹן שֶׁאִמֵּר עַד אֶחָד אֲנִי רֹאֵיתִי אֶת הַהוֹרֵג, וּבָאוּ שְׁנַיִם וְהִכְחִישוּהוּ וְאָמְרוּ לוֹ לֹא רֹאֵיתִי, וְהִפְרִישׁוּ אֶת הָעֲגָלָה, וְהוֹרִידוּהָ לְנַחַל לְעִרְפָּה עַל פִּיָּהֶם, וְאַחֵר כִּף הוֹזְמוּ הַשָּׁנִים הָרִי זֶה מִתְּרַת בַּהֲנִיָּה.

ז. נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שְׁלֹא תִעְרַף הָעֲגָלָה, תִּצָּא וְתִרְעָה בְּעֵדֶר. נִמְצָא אַחֵר שֶׁנִּעְרְפָה תִּקְבֵּר בְּמָקוֹמָהּ, שֶׁעַל הַסֶּפֶק בָּאָה מִתַּחֲלָתָהּ, כַּפְּרָה סִפְקָהּ, וְהִלָּכָה לָהּ. וְאִף עַל פִּי שֶׁנִּמְצָא הָרוֹצֵחַ אַחֵר עִרְיַתָּהּ הָרִי זֶה יִהְרֵג, שֶׁנֹּאמֵר "וְאַתָּה, תִּבְעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקֶּרְבָּךְ" (דְּבָרִים כ"א, ט).

ח. הַנַּחֵל שֶׁנִּעְרְפָה בּוֹ הָעֲגָלָה אֲסוּר בְּזִרְעָה וְעֲבוּדָה לְעוֹלָם, שֶׁנֹּאמֵר "אֲשֶׁר לֹא-יַעֲבֹד בּוֹ, וְלֹא יִזְרַע" (דְּבָרִים כ"א, ד). וְכָל הָעוֹבֵד שֵׁם עֲבוּדָה בְּגוֹפָה שְׁלִקְרָקַע, כְּגוֹן שֶׁחָרַשׁ אוֹ חָפֵר אוֹ זֶרַע אוֹ נָטַע וְכִיּוּצָא בְּאֵלוֹ לֹוֶקָה.

ט. וּמִתֵּר לְסָרֵק שֵׁם פֶּשֶׁתָן וּלְנִקָר שֵׁם אֲבָנִים שֶׁזֶה כְּמִי שֶׁאַרְגַּ שֵׁם בְּגָד אוֹ תַּפְרוֹ, שֶׁאֵינָה מְלָאכָה בְּגוֹף הַקֶּרֶקַע; לְכַף נֹאמֵר "לֹא-יַעֲבֹד בּוֹ, וְלֹא יִזְרַע" (דְּבָרִים כ"א, ד) מֵה זִרְעָה בְּגוֹפָה שְׁלִקְרָקַע, אִף כָּל עֲבוּדָה שֶׁנֹּאסְרָה שֵׁם אֵינָה אֲלֵא בְּגוֹפָה שְׁלִקְרָקַע.

י. אֲנָשִׁי עִיר קְרוּבָה שֶׁנִּתְאַחֲרוּ וְלֹא הִבִּיאוּ עֲגָלָה עֲרוּפָה כּוֹפִין אוֹתָן וּמִבִּיִּאִין, וְאִפְלוּ לְאַחֵר כִּמָּה שָׁנִים: שֶׁחִיבִי עֲגָלָה עֲרוּפָה שֶׁעֲבָר עָלֶיהֶן יוֹם הַכַּפּוּרִים, חִיבִים לְהִבְיֵא אַחֵר יוֹם הַכַּפּוּרִים.